

Byla C-157/24**Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį****Gavimo data:**

2024 m. vasario 28 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Corte suprema di cassazione (Italija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2024 m. vasario 27 d.

Kasatorė:

Likviduojama *GMG srl*

Kita kasacinio proceso šalis:

Ministero della Giustizia

Pagrindinės bylos dalykas

Kasacinis skundas dėl teismo sprendimo, kuriame nuspręsta, kad net tuo atveju, kai vėluojama sumokėti sumas, mokėtinas už pasiklausymo įrangos nuomą Respublikos prokuratūrai, pagal *Decreto legislativo n. 231/2002* (Įstatyminis dekretas Nr. 231/2002) negali būti skaičiuojami delspinigiai, nes teisinis santykis tarp šalių (nuomojančios bendrovės ir Teisingumo ministerijos) negali būti kvalifikuojamas kaip komercinis sandoris.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

Sajungos teisės, visų pirma ESS 4 straipsnio 3 dalies, Chartijos 47 straipsnio ir Direktyvos 2011/7/ES 1 straipsnio, 2 straipsnio 1 ir 2 punktų, 4 straipsnio 3 dalies bei 10 straipsnio 1 dalies išaiškinimas pagal SESV 267 straipsnį.

Prejudiciniai klausimai

Ar Direktyva 2000/35/EB, iš dalies pakeista Direktyva 2011/7/ES, ir visų pirma jos 1 straipsnis, 2 straipsnio 1 ir 2 punktai bei 4 straipsnio 3 dalis turi būti aiškinami taip, kad pagal juos draudžiami tokie nacionalinės teisės aktai ar praktika, kuriuose:

a) prokuratūrų prašymu joms už atlygį teikiamos pasiklausymo įrangos nuomotojų paslaugos nelaikomos „komerciniais sandoriais“, kaip tai suprantama pagal šią direktyvą, todėl joms galioja materialinė ir procesinė tvarka, taikoma papildomoms bylinėjimosi išlaidoms;

b) dėl to minėtam paslaugų teikimo tarp nuomotojų ir prokuratūrų atveju netaikoma direktyvoje numatyta palūkanų skaičiavimo tvarka?

2. Ar Direktyvą 2000/35/EB, iš dalies pakeistą Direktyva 2011/7/ES, visų pirma jos 10 straipsnio 1 dalį, reikia aiškinti taip, kad pagal jas draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos ar praktika, kuriose numatytas neapibrėžtas („nedelsiant“) paslaugų teikėjui mokėtino atlygio apskaičiavimo terminas, ir dėl to tokios kreditorių teisės negali būti įgyvendinamos veiksmingai ir visiškai patenkinamai?

Nurodytos pagrindinės Sąjungos teisės nuostatos

2000 m. birželio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/35/ES dėl kovos su pavėluotu mokėjimu komerciniuose sandoriuose: 5, 7 ir 9 konstatuojamosios dalys

2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/7/ES dėl kovos su pavėluotu mokėjimu, atliekamu pagal komercinius sandorius: 1 straipsnis, 2 straipsnio 1 ir 2 punktai, 4 straipsnio 3 dalis, 10 straipsnio 1 dalis bei 3 ir 4 konstatuojamosios dalys

Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija: 47 straipsnis

Nurodytos pagrindinės nacionalinės teisės nuostatos

Decreto legislativo del 9 ottobre 2002, n. 231 – Attuazione della direttiva 2000/35/CE relativa alla lotta contro i ritardi di pagamento nelle transazioni commerciali (2002 m. spalio 9 d. Įstatyminis dekretas Nr. 231 „Direktyvos 2000/35/EB dėl kovos su pavėluotu mokėjimu, atliekamu pagal komercinius sandorius, įgyvendinimas“) (GURI Nr. 249, 2002 m. spalio 23 d. (toliau – Įstatyminis dekretas Nr. 231/2002)), atnaujintas *Decreto legislativo del 9 novembre 2012, n. 192 – Modifiche al decreto legislativo 9 ottobre 2002, n. 231, per l'integrale recepimento della direttiva 2011/7/UE relativa alla lotta contro i ritardi di pagamento nelle transazioni commerciali* (2012 m. lapkričio 9 d.

Įstatyminis dekretas Nr. 192 „2002 m. spalio 9 d. Įstatyminio dekreto Nr. 23 pakeitimai siekiant visiškai perkelti Direktyvą 2011/7/ES dėl kovos su pavėluotu mokėjimu, atliekamu pagal komercinius sandorius, į nacionalinę teisę“), kaip numatyta 2011 m. lapkričio 11 d. Įstatymo Nr. 180 10 straipsnio 1 dalyje (GURI Nr. 267, 2012 m. lapkričio 15 d.): 1–5 straipsniai

Decreto del Presidente della Repubblica del 30 maggio 2002, n. 115 – Testo unico delle disposizioni legislative e regolamentari in materia di spese di giustizia (2002 m. gegužės 30 d. Prezidento dekretas Nr. 115 „Teisės aktų dėl bylinėjimosi išlaidų suvestinis tekstas“) (GURI S.O. Nr. 139, 2002 m. birželio 15 d.) (toliau – TUSG):

168 straipsnis: „1. Teismo pareigūnams mokėtinos sumos apskaičiuojamos <...> bylą nagrinėjančio teisėjo motyvuotu mokėjimo įsakymu. 2. Apie įsakymą pranešama gavėjui ir šalims, įskaitant prokuratūrą, ir jis yra laikinai vykdytinas dokumentas <...>“

168bis straipsnis „1. Išlaidų, susijusių su 2003 m. rugpjūčio 1 d. Įstatyminio dekreto Nr. 259 96 straipsnyje nurodytomis paslaugomis, ir išlaidų, susijusių su šių paslaugų naudojimu, apskaičiavimas atliekamas nedelsiant, mokėjimo įsakymu, parengiamu prokuratūros, kuri paprašė leidimo atlikti pasiklausymo operacijas arba jį įvykdė. <...> 3. Prieštaravimas mokėjimo įsakymui gali būti pateikiamas pagal 170 straipsnį“ ir

170 straipsnis: „1. Gavėjas ir proceso šalys, įskaitant prokuratūrą, gali pateikti prieštaravimą dėl mokėjimo įsakymo, susijusio su mokėjimu teismo pareigūnui <...>. Prieštaravimas reglamentuojamas pagal 2011 m. rugsėjo 1 d. Įstatyminio dekreto Nr. 150 15 straipsnį“.

Glaustas faktinių aplinkybių ir proceso aprašymas

- 1 2012 m. gegužės 4 d. mokėjimo įsakymu *Tribunale di Catanzaro* (Venecijos teismas) – pirmosios instancijos teismas – įpareigojo Teisingumo ministeriją sumokėti *GMG srl* sumas su delspinigiais pagal Įstatyminio dekreto Nr. 231/2002 4 ir 5 straipsnius, kaip atlygį už telefoninių pokalbių ir aplinkos pasiklausymo elektroninės įrangos nuomos paslaugas, kurias minėta bendrovė teikė kelioms Respublikos prokuratūroms.
- 2 Teisingumo ministerija pateikė prieštaravimą tam pačiam teismui, kuris savo sprendimu panaikino mokėjimo įsakymą ir pripažino GMG reikalavimą, neapimančią delspinigių. Jis nusprendė, kad telefoninių pokalbių ir aplinkos pasiklausymo paslaugos buvo ne komerciniai sandoriai, už kuriuos atlyginama pagal Įstatyminio dekreto Nr. 231/2002 kriterijus, o teismo pareigūnų veikla, už kurią atlyginama pagal TUSG 168 ir paskesniuose straipsniuose nustatytus kriterijus.

- 3 Skundžiamas pirmosios instancijos teismo sprendimas buvo patvirtintas apeliacinėje instancijoje. Dėl apeliacinės instancijos teismo sprendimo GMG pateikė kasacinį skundą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui.

Pagrindiniai byloje nurodyti šalių argumentai

- 4 **Bendrovės kasatorės teigimu**, jos įrangos nuomos paslaugų teikimas yra komercinis sandoris, kaip tai suprantama pagal Direktyvą 2011/7/ES, nes tai yra paslaugų teikimas už atlygį, todėl pavėluoto mokėjimo atveju turi būti numatyta galimybė mokėti delspinigius.
- 5 Tokiam kvalifikavimui neprieštarauja tai, kad paslaugą suteikti prašo prokuroras. Iš tikrųjų jis, leisdamas naudotis pasiklausymo prietaisais, parengia bendrovės tiekėjos pateikto pasiūlymo priėmimo dokumentą ir taip užmezga su ja sutartinius santykius, kuriems taikomos įprastos prievolių ir sutarčių teisės normos.
- 6 Net jei nagrinėjamas santykis, atvirkščiai, turėtų būti priskiriamas prie viešosios teisės srities ir dėl to mokėjimas būtų grindžiamas tam tikra teisine prievole, kaip antai bylinėjimosi išlaidomis, nuomotojui bet kuriuo atveju turėtų būti skaičiuojami delspinigiai ir jis turėtų turėti galimybę pareikšti reikalavimą ir kitomis priemonėmis nei numatytosios TUSG, tokios kaip įsakymas dėl apskaičiavimo. Iš tiesų šiuo įsakymu, be kita ko, nepriimamas sprendimas dėl palūkanų (numatytų įstatymuose arba delspinigių) ir jam netaikomi priėmimo terminai.
- 7 Vis dėlto, **Teisingumo ministerijos teigimu**, pirma, leidimas naudoti privačias priemones yra valdžios sektoriaus viešųjų įgaliojimų vykdymas ir, antra, prokuratūra neturi įgaliojimų pagal sutartį nustatyti prievolės valdžios sektoriui. Be to, tiek, kiek Direktyva 2011/7/ES taikoma „perkančiosioms viešosios valdžios institucijoms“, ji taikoma tik komerciniams sandoriams, sudaromiems per viešojo pirkimo procedūrą, o GMG buvo pasirinkta bendru sutarimu.

Glaustas prašymo priimti prejudicinį sprendimą pagrindimas

- 8 Iki 2004 m. nebuvo aiškių nuostatų dėl pasiklausymo išlaidų nustatymo. TUSG 5 straipsnio 1 dalies *i-bis* punkte, įtrauktame Įstatymu Nr. 311/2004, tarp atlygintinų valstybės išdo išlaidų, kurias jis nurodė iš anksto, minimos tiek sekimo veiklos, kurią pagal teisės aktus privalo vykdyti telefono operatoriai, tiek šios veiklos vykdymo išlaidos. TUSG 168*bis* straipsnyje, įtrauktame Įstatyminiu dekretu Nr. 120/2018, buvo numatytas šių dviejų rūšių išlaidų apskaičiavimas teismo įsakymu pagal TUSG 168 straipsnį.
- 9 Šis teisės aktų leidejo pasirinkimas, remiantis *Corte di cassazione* suformuota jurisprudencija, rodo teisės aktų leidejo valią: a) įrenginių nuomą iš privačių asmenų ir galimą paskirtų darbuotojų darbą laikyti glaudžiai susijusiais su

baudžiamuoju procesu ir b) su tuo susijusias išlaidas įtraukti, kaip papildomas išlaidas, į bylinėjimosi išlaidas, taigi, nesudarant laisvos formos sutarties, tiek apskaičiavimo etapu, tiek prieštaravimo pateikimo stadijoje. Pagal šias gaires tokias išlaidas gali apskaičiuoti tik „nedelsiant“ (168bis straipsnis) veikianti prokuratūra motyvuotu įsakymu, kuris, nesant prieštaravimo pagal TUSG 170 straipsnį, tampa galutinai vykdytinu ir kuris yra mokėjimo dokumentas, kaip tai suprantama pagal TUSG 171 straipsnį.

- 10 Vis dėlto tokia procedūros modelyje tiksliai nenustatytas laikotarpis, per kurį turi būti baigtos sąskaitų faktūrų patikrinimo apmokėjimo tikslais procedūros, nors šis terminas, atvirksčiai, turėtų būti tiksliai nustatytas atsižvelgiant į paslaugos suteikimo ir sąskaitos faktūros išrašymo datą; pagal jį už vėlavimą nekompensuojama numatant įstatymuose nustatytas palūkanas ar delspinigius ir kreditoriui neužtikrinama, kad per 90 dienų nuo įsakymo dėl apskaičiavimo paskelbimo datos bus išduotas vykdomasis dokumentas su įsiteisėjimo patvirtinimu.
- 11 Dėl to ši ginčą nagrinėjančiai kolegijai kyla abejonių dėl *Corte di cassazione* iki šiol suformuotos jurisprudencijos suderinamumo su į nacionalinę teisę perkeltais Sąjungos teisės aktais dėl kovos su pavėluotais mokėjimais pagal komercinius sandorius ir dėl jos prieštaravimo pagrindinei teisei į veiksmingą teisinę gynybą ir teisingą bylos nagrinėjimą (Chartijos 17 ir 47 straipsniai).

Taigi prašoma priimti prejudicinį sprendimą dėl taikytinų teisės aktų išaiškinimo.

- 12 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas primena, kad dėl netinkamo Pavėluotų mokėjimų direktyvos taikymo Europos Komisija pradėjo SESV 258 straipsnyje numatytą pažeidimo procedūrą prieš Italiją [INFR (2021) 4037].

Atsižvelgiant į ypatingą kasatorės, kuri yra likviduojama, padėtį ir į neapibrėžtai didelį panašioje padėtyje atsidūrusių įmonių, ypač mažųjų ir vidutinių, skaičių, prašoma prašymą priimti prejudicinį sprendimą nagrinėti pagal pagreitintą procedūrą.